

MAY - 2017
BA00C201(Sem - II)
Sanskrit (EC-I)

Time : 3 Hrs.

Total Marks : 70

સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજીયાત છે. (૨) જમણી બાજુ દર્શાવેલ આંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.		
પ્ર-૧	(ક) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક શ્લોકનો અનુવાદ કરો. (૧) કौતુહલાત્ખીતરૈશ્ચ નેત્રૈનીલોત્પલાધૈર્વકીર્યમાણમ् । શનૈ: શનૈ: રાજપથં જગાહે પૌરે: સમન્તાદભિવીક્ષયમાણ ॥ (૨) પુરં તુ તત્સ્વર્ગમિવ પ્રહૃષ્ટં શુદ્ધાધિવાસા: સમવેક્ષ્ય દેવા: । જીર્ણ નરં નિર્મિરે પ્રયાતું સંચોદનાર્થ ક્ષિતિપાત્મજસ્ય ॥	૪
(ખ)	નીચેનામાંથી કોઈપણ એક સસંદર્ભ સમજાવો. (૧) બહિ: પ્રયાણાય ચકાર બુદ્ધિમત્તર્ગૃહે નાગ ઇવાવરુદ્ધ: । (૨) રિપુરિન્દ્રયાણમેષા જરા નામ યયૈષ ભગ્ન: ।	૩
(ગ)	ટૂંકનાંદ્ય લખો. (કોઈપણ એક) (૧) વનવિલાર માટેની કુમારની ઉત્કર્ષ (૨) કુમારદર્શન માટે એકત્રિત થયેલી સ્થીઆનું વર્ણન	૭
પ્ર-૨	(ક) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક શ્લોકનો અનુવાદ કરો. (૧) યદા તુ તત્ત્રૈ ન શર્મ લેભે જરાજરેતિ પ્રપરીક્ષમાણ: । તતો નરેન્દ્રાનુમત: સ ભૂય: ક્રમેણ તનૈવ બહિર્જગામ ॥ (૨) તસ્માદ્રથ: સુત નિવર્ત્યતાં નો વિહારભૂમે ન હિ દેશકાલ: । જાનન્દિનાશં કથમાર્તિકાલે સચેતન: સ્યાદિહ: હિ પ્રમત્ત: ॥	૪
(ખ)	નીચેનામાંથી કોઈપણ એક સસંદર્ભ સમજાવો. (૧) એવં જરા હન્તિ ચ નિર્વિશેર્ષ સ્મृતિં ચ રૂપં ચ । (૨) સર્વપ્રજાનામયમીદૃશોડન્ત: ।	૩
(ગ)	ટૂંકનાંદ્ય લખો. (કોઈપણ એક) (૧) વૃધ્ય અને રોગીજનને જોઈને કુમારને થયેલો આધાત. (૨) મૃત માનવીનું સર્જન અને કુમારના સંવેગની પરાકાશ્યા	૭
પ્ર-૩	(ક) ટૂંકનાંદ્ય લખો. (કોઈપણ એક) (૧) અશ્વધોષની કૃતિઓ (૨) અશ્વધોષની શૈલી	૪

- (૫) કૌંસમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પુછે. ૧૦
- (૧) ગ્રામ ગચ્છન્તિ । (રામઃ, રામાઃ, રામૈઃ)
 - (૨) સીતા પુષ્ટેભ્ય: ગૂંફતિ । (માલામ्, માલાભિઃ, માલાયામ्)
 - (૩) અન્ન ભક્ષયામઃ । (આવામ्, મયા, વયમ्)
 - (૪) હરિન નત્વા શાલાં ગચ્છથ: । (યુવામ्, ત્વમ्, ત્વયા)
 - (૫) પૂજ - ધાતુનું વર્તમાનકાળ ત્રી. પુ. એક વચનનું રૂપ.....થાય. (પૂજયામિ, પૂજયન્તિ, પૂજયતિ)
 - (૬) ગમ - ધાતુનું વર્તમાનકાળ બીજો પુ. બહુવચનનું રૂપ.....થાય. (ગચ્છથઃ, ગચ્છતિ, ગચ્છથ)
 - (૭) રાધા સહ નગર ગચ્છતિ । (કૃષ્ણાય, કૃષ્ણોન, કૃષ્ણાત)
 - (૮) પુસ્તકં પઠન્તિ । (સા, તેન, તે)
 - (૯) નૃપ: ધન યચ્છતિ । (તમ્, સ:ઃ, સસ્મૈ)
 - (૧૦) તદ - નપુંસકલિંગ દ્વિતીયા બહુવચનનું રૂપ થાય. (તાનિ, તસ્માત્, તયોઃ)

૫-૪ સંસ્કૃત કાવ્ય સાહિત્યના ઉદ્ગમ વિશે વિસ્તારથી નોંધ લખો. ૧૪

અથવા

સંસ્કૃત કાવ્ય સાહિત્યના સ્લોત વિશે વિસ્તારથી નોંધ લખો.

- ૫-૫ (૫) કૌંસમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પુછે. ૭
- (૧) બુદ્ધચરિતના ત્રીજા સર્ગનું નામ છે. (ઝીવિધાતન, અંત: પુરવિધાર, સંવેગોત્પત્તિ)
 - (૨) અશ્વધોષ નામની માનદુ ઉપાવિથી અલંકૃત હતા. (સિદ્ધ, ભદ્રા, સંત)
 - (૩) અશ્વધોષે પોતે પોતાને નો નિવાસી જગ્યાવ્યો છે. (સાકેત, અવન્તિ, વિદિશા)
 - (૪) નામના મહર્ષિઓ ગૌતમ મહાન સન્યાસી થશે એવું ભવિષ્ય ભાષ્યું હતું.
(અજિત, અસિત, આસિત)
 - (૫) બુદ્ધચરિત - સર્ગ - ત્રણનો રસ છે. (શુંગાર, કલણ, શાંત)
 - (૬) અશ્વધોષની કાવ્યશૈલી છે. (વૈદભી, ગૌડી, પાંચાલી)
 - (૭) બુદ્ધચરિત સર્ગનું મહાકાવ્ય છે. (૧૮, ૨૮, ૧૪)
- (૫) નીચેના વાક્યોનો એક વાક્યમાં જવાબ આપો. ૭
- (૧) ભગવાન બુદ્ધની માતાનું નામ જણાવો.
 - (૨) અશ્વધોષ જન્મે કદ જ્ઞાતિના હતા ?
 - (૩) શુદ્ધોદન કયા વિચારે હંમેશા ભયભીત રહેતા હતા ?
 - (૪) કુમારે કયાં સુધી ઘર બહાર પગ મુક્યો ન હતો ?
 - (૫) કુમાર માનવજીવનના સંહાર કરનાર કયા સંતાપોથી વથિત બને છે ?
 - (૬) બુદ્ધચરિતના ત્રીજા સર્ગના અંતિમ શ્લોકમાં કયો છંદ પ્રયોગાયો છે ?
 - (૭) કુમારને વૈરાગ્ય થાય તે માટે કોણો વૃદ્ધ ચેગી અને મૃત માણસનું સર્જન કર્યું ?